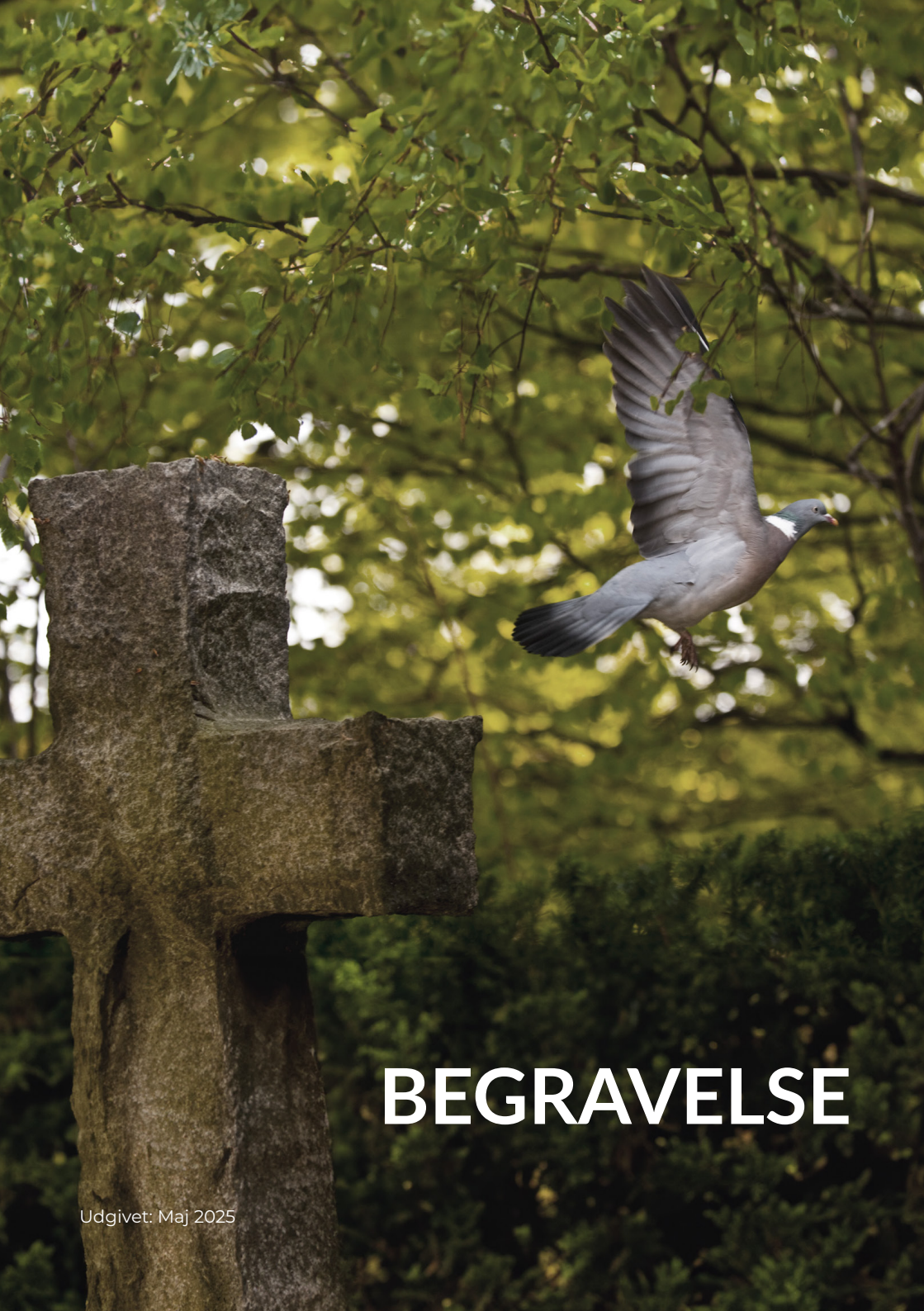

BEGRAVELSE

Udgivet: Maj 2025

Det fremgår af lov om begravelse og ligbrænding, at lig enten skal begraves eller brændes. Det er som udgangspunkt afdødes nærmeste eller den/de personer eller den institution, der har draget omsorg for den afdøde, der fremsætter anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding.

Hvis ingen fremsætter anmodningen, skal kommunen gøre det.

Anmodningen fremsættes over for begravelsesmyndigheden. Det er sognepræsten på afdødes bopælssted, der er begravelsesmyndighed. Havde afdøde ikke bopæl her i landet, er sognepræsten på dødsstedet begravelsesmyndighed.

Begravelsesmyndigheden afgør, om begravelse eller ligbrænding skal finde sted, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse), eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse). Begravelsesmyndigheden træffer afgørelsen på grundlag af den fremsatte anmodning samt de oplysninger, der måtte fremkomme under samtaler o.lign. med de pårørende.

EMNE	SITUATION	LØSNING
Orientering om dødsfald til nærmeste pårørende	En person er død. Kommunen er anmelder, men præsten er vidende om, at afdøde har et barn.	Anmoderen af begravelsen anses som udgangspunkt for at være nærmeste pårørende. Når kommunen er anmelder, må præsten gerne opsøge de pårørende, som præsten selv har kendskab til, og informere om dødsfaldet. Præsten må dog ikke begynde at søge efter pårørende til afdøde.
Orientering om dødsfald til øvrige pårørende	De pårørende til afdøde ønsker ikke, at præsten fortæller andre om dødsfaldet. Heller ikke til den øvrige familie, herunder børn fra afdødes tidligere ægteskab.	Hvis præsten selv har kendskab til andre pårørende, kan præsten ud fra et sjælesørgerisk perspektiv i forhold til disse pårørende og på baggrund af en konkret vurdering kontakte dem og oplyse om dødsfaldet. Det gælder kun andre pårørende, som præsten selv har kendskab til. Præsten må altså ikke begynde af søge efter andre pårørende. Hvis afdøde ikke ønskede andre pårørende inddraget, må præsten ikke kontakte dem. Præsten kan i den forbindelse blandt andet kræve en erklæring på tro og love om, hvad afdødes sidste vilje var.
Vitterlighedsvidne på testamente	Et sognebarn spørger, om præsten vil være vitterlighedsvidne på et testamente.	Præster bør ikke være vitterlighedsvidne på testamenter. Dette blandt andet af hensyn til præstens myndighedsrolle som begravelsesmyndighed.
Brændes eller begraves, over 15 år	En dreng på 16 år dør. Han ønskede at blive brændt, men forældrene ønsker drengen begravet.	Når afdøde er over 15 år, skal vedkommendes ønsker efterkommes. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse.
Brændes eller begraves, ingen ønsker	Afdøde havde ingen ønsker til, om afdøde skulle brændes eller begraves.	Havde afdøde ingen ønsker, skal ønsker fra den, der fremsætter anmodningen om begravelse eller ligbrænding, efterkommes, medmindre en person, der stod afdøde nærmere, fremsætter et herfra afvigende ønske. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse.
Kirkelig eller borgerlig begravelse	En dreng på 16 år dør. Han ønskede at blive kirkeligt begravet, men forældrene ønsker drengen borgerligt begravet.	Når afdøde er over 15 år, skal vedkommendes ønsker efterkommes. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse.

EMNE	SITUATION	LØSNING
Kirkelig eller borgerlig begravelse	Afdøde var ved sin død medlem af folkekirken.	Var afdøde ved sin død medlem af folkekirken eller et kristent trossamfund uden for folkekirken, anses dette som udtryk for et ønske om kirkelig begravelse, medmindre det modsatte godtgøres. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse.
Kirkelig eller borgerlig begravelse	Afdøde havde ingen ønsker til, om afdøde skulle kirkeligt eller borgerligt begraves.	Havde afdøde ingen ønsker, skal ønsker fra den, der fremsætter anmodningen om begravelse eller ligbrænding, efterkommes, medmindre en person, der stod afdøde nærmere, fremsætter et herfra afvigende ønske. Var afdøde ved sin død medlem af folkekirken eller et kristent trossamfund uden for folkekirken, anses dette dog som udtryk for et ønske om kirkelig begravelse, medmindre det modsatte godtgøres. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse.
Indsigelse	De pårørende er ikke enige i begravelsesmyndighedens afgørelse om, at afdøde skal brændes eller begraves, eller at en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen.	Er der indsigelse mod begravelsesmyndighedens afgørelse, og er begravelsesmyndigheden ikke enig i indsigelsen, sender begravelsesmyndigheden spørgsmålet til skifteretten til afgørelse.
Godkendte begravelsesformer	Afdøde ønskede at få sin aske spredt over åbent hav.	Afdødes aske kan spredes over åbent hav, hvis afdøde skriftligt har ønsket dette. Hvis der ikke foreligger et skriftligt ønske fra afdøde, skal begravelsesmyndigheden tage stilling til, om kravet om skriftlighed kan fraviges. Præsten kan fx kræve en erklæring på tro og love fra de pårørende om, hvad afdødes ønske var. Godkendte begravelsesformer: • Kirkegården eller anden gravplads godkendt af Kirkeministeriet • Kolumbarium • Spredning af aske over åbent hav Herudover kan biskoppen under visse betingelser give tilladelse til at nedsætte en urne på privat grund eller til deling af asken.

EMNE	SITUATION	LØSNING
Ikke godkendte begravelses-former	Afdøde ønskede at sende en del af sin aske med en raket ud i rummet.	Biskoppen skal give tilladelse til, at man håndterer asken på "anden sømmelig måde". I følgende tilfælde giver biskoppen som udgangspunkt afslag: • Sænkning af urnen med aske i havet • Spredning af aske over en sø eller over landjorden • Sende en del af asken op med en raket i rummet • Omdannelse af asken til diamanter • Opbevaring en del af asken i et smykke • Opbevaring af urne i hjemmet
Askedeling	Afdøde ønskede sin aske delt med henblik på spredning over åbent hav og nedsættelse på en kirkegård.	Deling af afdødes aske kræver biskoppens tilladelse. For at biskoppen kan give tilladelse til dette, er det et krav, at afdøde havde et bestemt udtalt ønske herom. Hvis afdøde ikke havde et udtalt ønske, kan biskoppen fx kræve en erklæring på tro og love fra de pårørende om, hvad afdødes ønske var. Biskoppen kan give tilladelse til, at asken bliver delt sådan, at den ene halvdel nedsættes på en kirkegård her i Danmark og den anden halvdel enten spredes over åbent hav eller tages med til udlandet. Der gives ikke tilladelse til, at asken deles og nedsættes på to danske kirkegårde.
Overholder ikke afgørelsen	De pårørende får en tilladelse til at nedsætte urnen med afdødes aske på privat grund, men spreder i stedet asken over landjorden.	Det er ikke lovligt at sprede asken over landjorden, men der er ikke sanktionsmuligheder i lovgivningen.
Uenighed om valg af gravsted	De pårørende er ikke enige om, hvor afdøde skal begraves.	I tilfælde af uenighed mellem de efterladte om valg af gravsted kan de pårørende indbringe spørgsmålet for skifteretten. Hvis kisten eller urnen nedsættes, inden skifteretten træffer afgørelse, kan skifteretten ikke træffe afgørelse. Sagen skal i stedet behandles af menighedsrådet/kirkegårdsbestyrelsen som en ansøgning om flytning af urne eller af biskoppen som en ansøgning om flytning af lig.

EMNE	SITUATION	LØSNING
Uenighed om valg af sted for begravelses-højtide-ligheden	De pårørende er ikke enige om, hvor begrav-elseshøjtideligheden skal holdes.	Afgørelse af uenighed om valg af sted for begravelseshøjtideligheden er ikke reguleret i lovgivningen. Begravelsesmy-ndigheden må mægle mellem de uenige parter for at nå en løsning.
Input til begravelses-prædikenen	Afdødes nye ægtefælle og børn fra tidligere ægteskab er uenige om, hvem der kan komme med input til begrav-elsesprædikenen.	De ønsker, som fremsættes af den eller dem, der henvender sig til præsten om be-gravelsen, bør i videst muligt omfang im-ødekommes. Præsten må derfor foretage et skøn i den givne situation. Præsten kan ikke udelukke nogen fra at få en samtale eller komme med input til prædikenen. Det er dog op til præsten endeligt at af-gøre indholdet af begravelsesprædikenen.
Tidspunkt for begravelses handlingen	De pårørende ønsker, at begravelseshandlingen foregår 1. juledag.	Det skal fremgå af kirkegårdsvedtægten på hvilke dage og tidspunkter, der kan foretages begravelser/bisættelser. Dog kan begravelseshandlinger på folkekirkens kir-kegårde eller fra dens kirker og kapeller i almindelighed ikke finde sted 1. påskedag, 1. pinsedag og 1. juledag.
Dannebrog på kiste	Familien til afdøde ønsk-er, at kisten dækkes af et dannebrogsflag.	Familien skal selv levere dannebrogsflaget. Dannebrog må ikke dækkes af blomster-dekorationer. Havde afdøde ordner eller medaljer, kan disse sættes på flaget i "fodenden" – nor-malt på en lille stofbetrukket plade. Havde afdøde haft en uniformeret stilling, kan kasket og eventuelt sabel lægges på Dannebrog. Umiddelbart før jordpåkastelsen skal foregå, folder en af kirkens personale Dan-nebrog pænt tilbage ved "hovedenden" og muliggør, at jordpåkastelsen sker på selve kisten. Dannebrog følger normalt kisten til krematoriet. Skal kisten begraves, skal Dannebrog og eventuelt andre effekter tages af, inden kisten sænkes ned. Det er en forudsætning, at det på forhånd er aftalt med præsten, at kisten dækkes af Dannebrog.
Udenlandsk flag på kiste	Familien til afdøde ønsker, at kisten dækkes af et flag fra en anden nation.	Der findes ingen regler, der forhindrer, at en kiste til en begravelse eller bisættelse dækkes af et flag fra en anden nation. Det er en forudsætning, at det på forhånd er aftalt med præsten.

EMNE	SITUATION	LØSNING
Regnbueflag på kiste	Det er et ønske fra familien, at kisten dækkes af et regnbueflag.	Der findes ingen regler, der forhindrer, at kisten dækkes af et ”fantasiflag”. Det kan være fx være et regnbueflag, en piratflag eller et flag fra en sportsklub. Det er en forudsætning, at det på forhånd er aftalt med præsten.
Udelukkelse fra begravelse	Afdødes naboer ønsker at deltage i begravelsen, men familien ønsker at holde den privat.	Folkekirkens gudstjenester er offentlige. Det gælder som udgangspunkt også for kirkelige handlinger. Hvis den, der fremsætter anmodning om en begravelse, har et rimeligt begrundet ønske om at lukke den kirkelige handling, kan præsten dog be-slutte dette. Præsten må foretage et skøn i den givne situation. Præsten kan i den forbindelse fx kræve en erklæring på tro og love om, hvad afdødes sidste vilje var. Præstens beslutning skal foreligge i rimelig tid inden begravelsen.
Oplysning om tidspunkt for begravelse eller bisættelse	Afdødes hustru er anmoder af begravel-sen og ønsker ikke oplysningen om tidspunkt for begravelsen videregivet til an-dre. Afdødes datter fra et tidligere ægteskab ønsker at få oplyst, hvornår hendes far skal begraves.	Folkekirkens gudstjenester er offentlige. Det gælder som udgangspunkt også for kirkelige handlinger. Hvis den, der fremsætter anmodning om en begravelse, har et rimeligt begrundet ønske om at lukke den kirkelige handling, kan præsten dog be-slutte dette. Præsten må derfor foretage et skøn i den givne situation. Præsten kan i den forbindelse fx kræve en erklæring på tro og love om, hvad afdødes sidste vilje var. Præstens beslutning skal foreligge i rimelig tid inden begravelsen
Overværelse af nedsættelse af urne og kiste i den	De pårørende ønsker at overvære ned-sættelse i den anonyme fællesplæne.	Præsten fastsætter begravelseshandlingens forløb med den, der har anmodet om begravelsen. Præsten bør i videst mulige omfang imødekomme de pårørendes ønsker om at være til stede ved nedsættelse af både urner og kister. Hvis afdøde ikke ønskede, at nogen overværer nedsættelsen, skal det dog altid respekteres.

JURIDISK AFDELING

AALBORG - AARHUS - VIBORG STIFTER

Foto: folkekirken.dk